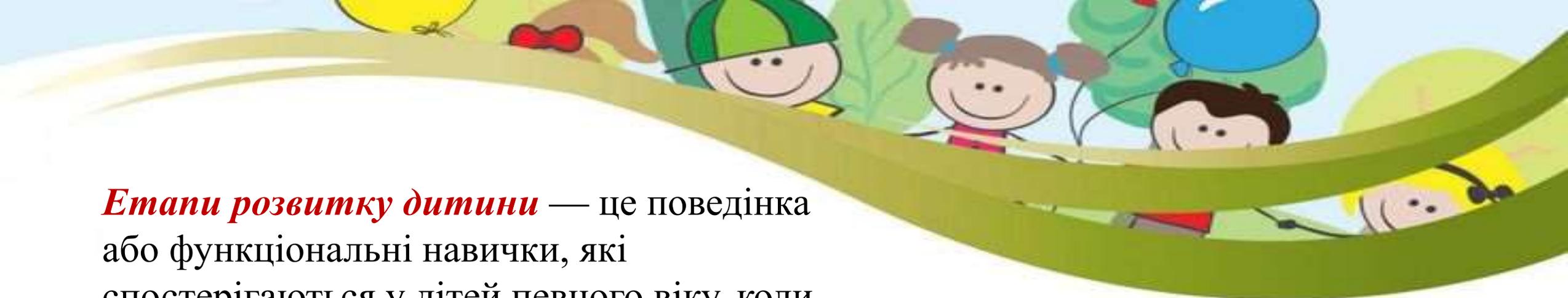

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ВІД 0 ДО 4 РОКІВ

**Підготувала:
фахівець (консультант) ІРЦ
Надія БОРОВА**

A colorful illustration of children playing in a park. In the foreground, a thick green ribbon curves across the frame. Behind it, several children are visible: a boy in a green cap, a girl with pigtails, a boy with a blue balloon, and a girl with a red bow. The background shows green trees and a yellow sun.

Етапи розвитку дитини — це поведінка або функціональні навички, які спостерігаються у дітей певного віку, коли вони ростуть і розвиваються. Це періоди, в які більшість дітей (75% чи більше) може робити щось до певного віку. Кожна дитина розвивається у своєму темпі, тому іноді важко передбачити, коли саме дитина продемонструє якусь нову навичку.

Орієнтовний перелік умінь і навичок дітей раннього віку

Напрями	Уміння й навички
Вік дитини (2 місяці)	
Соціально-емоційний розвиток	<ul style="list-style-type: none">➤ Заспокоюється, коли з нею розмовляють або беруть її на руки.➤ Дивиться на обличчя мами /тата, що поряд із нею.➤ Рада бачити, коли хтось підходить до неї.➤ Усміхається, коли з нею розмовляють або їй усміхаються.
Комунікативний розвиток	<ul style="list-style-type: none">➤ Видає різні звуки.➤ Реагує на гучні звуки.
Когнітивний розвиток	<ul style="list-style-type: none">➤ Спостерігає за тим, хто біля неї.➤ Здатна кілька секунд дивиться на іграшку.
Фізичний розвиток	<ul style="list-style-type: none">➤ Лежить на животі й тримає голову.➤ Махає обома руками й ногами.➤ Ненадовго розводить руки в різні сторони.

Напрями	Уміння й навички
Вік дитини (4 місяці)	
Соціально-емоційний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Усміхається, щоб привернути увагу. ➤ Хихикає, коли її намагаються розсмішити. ➤ Дивиться, рухається або видає звуки, щоб привернути чи утримати увагу того, хто поряд із нею.
Комунікативний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Видає звуки «о-о-о», «а-а-а» (гуління). ➤ Видає звуки у відповідь, коли з нею розмовляють. ➤ Повертає голову на звук голосу.
Когнітивний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Якщо голодна, відкриває рота, наприклад коли бачить пляшечку. ➤ Із цікавістю розглядає свої руки.
Фізичний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Тримає голову, коли її тримають на руках. ➤ Тримає іграшку, яку поклали їй у руку. ➤ Розмахує іграшками. ➤ Підносить руки до рота. ➤ Піднімається на ліктях, коли лежить на животі.

Напрями	Уміння й навички
Вік дитини (6 місяців)	
Соціально-емоційний розвиток	<ul style="list-style-type: none">➤ Упізнає знайомих людей.➤ Любить дивитися на себе в дзеркало. Сміється при цьому.
Комунікативний розвиток	<ul style="list-style-type: none">➤ Повторює звуки за кимось.➤ Дує, висунувши язика.➤ Видає верескливі звуки.
Когнітивний розвиток	<ul style="list-style-type: none">➤ Тягне предмети до рота, щоб дослідити їх.➤ Тягнеться, щоб схопити іграшку, яку хоче.➤ Стискає губи, показуючи, що не хоче більше їсти.
Фізичний розвиток	<ul style="list-style-type: none">➤ Перевертається з живота на спину.➤ Підтягується прямими руками на животі.➤ Сидить, спираючись на руки.

Напрями	Уміння й навички
Вік дитини (9 місяців)	
Соціально-емоційний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Соромиться або боїться незнайомих. ➤ Демонструє кілька виразів обличчя, як-от щасливе, сумне, сердите й здивоване. ➤ Реагує на своє ім'я. ➤ Реагує, коли батьки йдуть (дивиться, тягнеться до них або плаче). ➤ Усміхається або сміється, коли з нею грають у підглядання.
Комунікативний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Видає багато різних звуків, наприклад «ма-ма-ма» і «ба-ба-ба». ➤ Піднімає руки, щоб її взяли на руки.
Когнітивний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Шукає предмети, наприклад ложку чи іграшку, коли вони зникають із поля зору. ➤ Стукає одним предметом об інший.
Фізичний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Сама може сісти. ➤ Перекладає предмети з однієї руки в другу. ➤ Використовує пальці, щоб взяти їжу. ➤ Сидить без підтримки.

Напрями	Уміння й навички
Вік дитини 1 рік (12 місяців)	
Соціально-емоційний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Грає з кимось в ігри, наприклад у гру «Ладусі».
Комунікативний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Махає рукою «до побачення». ➤ Називає батьків «мама», «тато» або іншими словами. ➤ Розуміє «ні» (робить коротку паузу або зупиняється, коли їй щось говорять).
Когнітивний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Кладе щось у контейнер, наприклад кладе кубик у чашку. ➤ Шукає предмети, які бачить, як від неї ховають, наприклад іграшку під ковдрою.
Фізичний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Підтягується, щоб стати. ➤ Ходить, тримаючись за щось, наприклад за меблі. ➤ П'є із чашки, яку тримає дорослий. ➤ Піднімає предмети великим і вказівним пальцями, наприклад маленькі шматочки їжі.

Напрями

Уміння й навички

Вік дитини (15 місяців)

Соціально-емоційний розвиток

- Під час гри копіює інших дітей, наприклад дістає іграшки з коробки, коли це робить інша дитина.
- Показує предмет, який їй подобається.
- Плескає в долоні, коли збуджена.
- Обіймає ляльку чи іншу іграшку.
- Виявляє прихильність до мами / тата (обіймає, пригортає або цілує).

Комунікативний розвиток

- Намагається сказати одне-два слова, крім «мама» чи «тато», наприклад «бах» для м'яча або «гав» для собаки.
- Дивиться на знайомий предмет, коли його називають.
- Виконує вказівки, які їй говорять або показують жестами, наприклад дає іграшку, коли до неї простягають руку і говорять «Дай мені іграшку».
- Показує, щоб попросити щось або отримати допомогу.

Когнітивний розвиток

- Намагається правильно використовувати предмети, наприклад телефон, чашку чи книгу.
- Складає принаймні два невеликі об'єкти, наприклад кубики.

Фізичний розвиток

- Робить кілька кроків самостійно.
- Користується пальцями під час їди.

Напрями

Уміння й навички

Вік дитини (18 місяців)

Соціально-емоційний розвиток

- Відходить від батьків, але дивиться, щоб переконатися, що вони поруч.
- Показує пальчиком, щоб показати вам щось цікаве.
- Простягає руки, щоб їх помили.
- Переглядає разом з дорослим кілька сторінок книги.
- Допомагає одягнути себе, просунувши руку через рукав або піднявши ногу.

Комунікативний розвиток

- Намагається сказати три або більше слів, крім «мама» або «тато».
- Виконує нескладні вказівки без будь-яких жестів, наприклад дає іграшку, коли її просять «Дай її мені».

Когнітивний розвиток

- Копіює дорослих, наприклад підмітає, витирає пил.
- Грає в нескладні ігри з іграшками, наприклад штовхає іграшковий автомобіль.

Фізичний розвиток

- Ходить, ні за кого й ні за що не тримаючись.
- Малює каракулі.
- П'є із чашки.
- Їсть руками.
- Пробує їсти ложкою.
- Без допомоги вилазить на диван чи стілець і злазить.

Напрями

Уміння й навички

Вік дитини (2 роки)

Соціально-емоційний розвиток

- Помічає, коли іншим боляче або вони засмучені, наприклад робить паузу або жаліє, коли хтось плаче.
- Дивиться на чиєсь обличчя, щоб зрозуміти, як відреагувати в певній ситуації.

Комунікативний розвиток

- Показує у книжці на малюнок, коли в неї запитують, наприклад «Де ведмідь?».
- Вимовляє принаймні два слова разом, наприклад «Більше каші».
- Може показати принаймні дві частини тіла, коли її просять про це.
- Використовує більше жестів, ніж просто махає чи показує рукою, як-от показує повітряний поцілунок чи ствердно киває.

Когнітивний розвиток

- Використовує обидві руки, наприклад однією тримає коробку, а другою відкриває її.
- Намагається використовувати перемикачі, ручки або кнопки на іграшці.
- Грається з кількома іграшками одночасно, наприклад кладе іграшкову їжу на іграшкову тарілку.

Фізичний розвиток

- Б'є ногою по м'ячу.
- Бігає.
- Крокує по кількох сходах з допомогою або без неї.
- Їсть ложкою.

Напрями

Уміння й навички

Вік дитини (30 місяців)

Соціально-емоційний розвиток

- Грає поряд з іншими дітьми, іноді грає з ними.
- Показує, що вміє, говорячи «Подивись на мене!».
- Допомагає зібрати іграшки, якщо їй говорять «Час прибирати».

Комунікативний розвиток

- Говорить майже 50 слів.
- Говорить прості речення, наприклад «Собака біжить».
- Називає, що намальовано в книжці, коли їй показують і запитують «Що це?».
- Говорить «я», «мене» або «ми».

Когнітивний розвиток

- Використовує речі, щоб удавати, як годувати ляльку.
- Виявляє прості навички вирішення проблем, наприклад стати на маленький табурет, щоб дотягнутися до чогось.
- Виконує двоетапні інструкції, наприклад «Поклади іграшку та зачини двері».
- Знає принаймні один колір, наприклад показує на червоний олівець, коли її запитують «Який із них червоний?»

Фізичний розвиток

- Може робити рухи руками, наприклад повертати дверні ручки чи відкручувати кришки.
- Знімає частину одягу самостійно, наприклад штани або відкрити куртку.
- Підстрибує обома ногами.
- Перегортає сторінки в книжці, коли їй читають.

Напрями	Уміння й навички
Вік дитини (3 роки)	
Соціально-емоційний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Заспокоюється протягом 10 хвилин після того, як батьки залишають її, наприклад, у дитячому садку. ➤ Помічає інших дітей і приєднується до них у грі.
Комунікативний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Під час розмови з батьками обмінюється принаймні двома репліками. ➤ Запитує «Хто?», «Що?», «Де?» або «Чому?», наприклад: «Де мама / тато?». ➤ Розказує, яка дія відбувається на малюнку чи у книзі, коли її запитують, наприклад: «бігає», «їсть» або «грає». ➤ Називає своє ім'я, коли її запитують. ➤ Говорить зрозуміло.
Когнітивний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Малює коло, коли їй показують, як це робити. ➤ Не торкається до гарячих предметів, наприклад праски, якщо її попередили про це.
Фізичний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Нанизує предмети, великі намистини або макарони. ➤ Сама одягає якийсь одяг, штани чи куртку. ➤ Користується виделкою.

Вік дитини (4 роки)

Соціально-емоційний розвиток

- У грі вживається в роль (вчитель, супергерой, песик).
- Просить піти пограти з дітьми, якщо нікого немає поруч, наприклад «Можна пограти з Оленкою?».
- Втішає того, кого скривдили, або того, хто засмучений, наприклад обіймає друга, який плаче.
- Уникає небезпек, наприклад не стрибає з великої висоти на ігровому майданчику.
- Любить бути «помічником».
- Змінює поведінку відповідно до місця, де перебуває (бібліотека, дитячий майданчик).

Комунікативний розвиток

- Складає речення із чотирьох і більше слів.
- Знає і розказує кілька слів із пісні, оповідання чи дитячого віршика.
- Розповідає принаймні про одну подію, що трапилася протягом дня, наприклад «Я грав у футбол».
- Відповідає на прості запитання на кшталт «Для чого пальто?», «Для чого потрібен олівець?»

Когнітивний розвиток

- Називає кілька кольорів предметів.
- Розповідає, що буде далі в історії / казці, яку знає.
- Малює людину з трьома чи більше частинами тіла.

Фізичний розвиток

- Зазвичай ловить великий м'яч.
- Сама насипає їжу в тарілку або наливає воду в чашку під наглядом дорослих.
- Розстібає гудзики.
- Тримає крейду або олівець вказівним і великим пальчиками, а не всіма.

Важливі аспекти розвитку:

Індивідуальний темп: Тобто всі діти розвиваються по-різному, і ці етапи є лише орієнтирами.

Вплив оточення: Позитивний досвід, дбайливі стосунки, гра та взаємодія з батьками мають вирішальне значення для розвитку в перші 4 роки життя.

Контроль фахівців: Планові огляди у педіатра допомагають відстежувати розвиток дитини та своєчасно виявити можливі проблеми, і в подальшому залучати відповідних спеціалістів.

**ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!**

